

Веселина Божилова

**ВСИЧКО
ВЪЗМОЖНО**

Издателска къща Жанет 45

е носител на националните награди:

Христо Г. Данов – за принос в националната книжовна култура:
в категория Българска художествена литература (2002);
в категория Издание за деца (2007)

Бронзов лъв на Асоциация българска книга – за цялостен принос в издаването на съвременна българска литература (2002)

Специална награда на АБК за оформление и полиграфическо изпълнение (2005)

Константин Константинов – за принос в книгоиздаването за деца (2005)

и Наградата на ЮНЕСКО – Първи световен конкурс по дизайн на книгата, Франкфурт (2003)

© Веселина Божилова, автор, 2010

© Виктор Самуилов, редактор, 2010

© Димитър Келбечев, художник, 2010

© Издателска къща Жанет 45, 2010

ISBN 978-954-491-609-1

Веселина Божилова

**ВСИЧКО
ВЪЗМОЖНО**

ПЛОВДИВ
2010

ЖАНЕТ 45

Когато детето ти е в беда, правиш всичко възможно.

Каза го един американец в документално предаване по телевизията, посветено на катастрофи и инциденти. Синът му потеглил с кола в лошо време, по пътя катастрофирал и осем дни никой не знаел какво става с него. През цялото това време той лежал ранен в крайпътна горичка. Родителите му – обикновени хора, тръгнали да преравят на разстояние над 1000 км всяко крайпътно храстче, защото е можел да бъде зад всяко от тях. Накрая го намерили. И го спасили.

За детето си човек прави всички възможни неща. Дори невъзможните.

Тази книга е за един начин на живот, който никой не си пожелава, не планира, но и не е застрахован от него. Той просто те завладява. Искане за време, докато осъзнаеш какво ти се е стоварило. Още време, докато пренастроиш живота си на тази вълна. И много повече, за да го забравиш, ако всичко успее да се развие по благополучния начин.

А ако лошото се задълбочи още повече, а ако дъното се отмести още по-надълбоко?

Да, съществува голяма вероятност да се удавиш. Но е възможно и да изплуваш. Като един барон Мюнхаузен, защото в тази измислена държава никой не може да ти помогне. Издърпаш ли се сам за косите, би могъл да спасиш и онова, заради което си скочил в тази дълбина. Детето си.

Различни са вариантите. Общото е едно – животът ти СЛЕД НАРКОТИЦИТЕ никога не е същият. Ти не си същият. Което далеч не означава, че си станал по-лош.

„Лошите“ деца

Преди около 30 години като млада журналистка в Пловдив се запознах с Боби Лекето. Защо беше този грозен прякор, не знам, момчето си беше доста особено и част от пейзажа на града. Слаб, с много тесни дънки, с дълга черна коса, с матово красиво бяло лице. Единственият наркоман в Пловдив. Няколко пъти беше ходил в Суходол, опитваше да спира. В същото време пред очите ми е изпивал цяла опаковка кодтерпин. От Станке Димитров веднъж – пак пред очите ми – двама чичковци му донесоха морфин и той си го инжектира. Нямахме против да го снимаме за телевизията. Показахме го в „Студио Младост“, той говори против наркотиците, направи и показно. Около него се навъртаха дечурлига, той ги убеждаваше да не се друсят, те го боготворяха. Събираха се на Античния театър, тогава нямаше

още ограда. Боби почина на 34 от бронхопневмония. Тогава ми изглеждаше странен, сега познавам мнoзина като него.

Крепки като струни, чувствителни, артистични, добри, умни, измъчени. Опитвам се да ги разбера. Опитвам се да ги обичам. Обичам ги. Лесно се обичат добри деца. Опитай се да обичаш дете, което те лъже, краде, злепоставя, което те кара всяко боже денонощие да се стряскаш от мисълта дали е живо, дали диша. Никак не е лесно. И все пак си заслужава. Животът винаги си заслужава.

Хората, които живеят с този ад под покривите, знаят нещо, което другите, чийто ден е нормално оразмерен от привичните житейски тревоги за пари, кариера, семейни разправии, не знаят. Малко или много, хората от първия вид стават философи, животът ги учи на това. Но не са единствени те – родителите на наркомани; същото се случва и с близките на хора с неизлечими болести, с психиатрични проблеми, с вродени недъзи. Останалите им се чудят как издържат; лесно е да се каже, че са прекалено силни по натура. Не са. Но ежедневният стрес и огромната любов и усилия за другия те карат да преоцениш напълно скалата на житейските приоритети.

Понякога те дори изглеждат по-спокойни и стабилни от хората, лишени от сериозни проблеми. Просто защото са довели борбата вътре в себе си до успешен край и са в мир с живота си. Те знаят – това е техният кръст, и са го приели. Носят го някак. От страни изглежда непосилно, ала когато човек е под него, успява да го намести така, че да разпредели тежестта равномерно върху плещите си и въпреки

него да крачи напред. Една малка стъпка встрани понякога води до срива на целия този грижливо натоварен свят. Който може и да те смачка.

Спираш, наместваш товара и пак продължаваш. Ако искаш да продължиш напред, просто нямаш друг избор. Нещо като Втория закон на Нютон. Сила, действаща на системата отвън, води до ускорение на системата.

Хората с този товар умеят нещо наистина безценно – да разпознават хубавите мигове в деня. Да се радват на малките неща. Не утре, не след десет години, не преди двайсет, а тъкмо днес. Те умеят да се радват дори повече от другите, на които всичко им е наред. Психология на оцеляването? Може. Това, което отстрани е трудно да бъде разбрано, е, че човек с подобен проблем би могъл и да е щастлив. Напук на всичко. Защото прави каквото трябва. Отвърща на ударите както трябва. Воден е от любов. Цени както никой друг малките щастливи проблясъци на живота. Може да бъде приятел, какъвто никой друг не е способен да бъде.

И – не се отказва. Мнозина помагат до време. Мнозина са приятели до време. А те остават до края. За тях е тази книга. И за обърканите им деца, които са раждани за любов и щастие като всички останали, но в един момент са се отклонили встрани и са се загубили.

Както във всяка сфера, в която се потапяш дълбоко, и тук съществува своеобразен изразен език, включващ понятия, които не се нуждаят от обяснение за посветените, но хората отвън се затрудняват.

Ще се опитам простичко да ги обясня, без да навли-зам в научна терминология.

Друсането е ясно – така „дружески“ наричаме употребата на наркотици. Абстиненцията е един от термините, символ на пълното разминаване между нашата и западната медицинска школа. Ако в англоезичните страни абстинентен е човек, който не употребява наркотици, без да се уточнява кратко или дълго, но по-скоро дълго време, то у нас това е обозначение за състоянието, което настъпва след прекъсване на употребата.

Абстинентен синдром при употреба на опиати и след тяхното спиране настъпва обикновено след ден-два, в зависимост от дозата, и протича за 5-6 дни. Състоянието е подобно на грип – тръпки, втрисане, изпотяване, коремни болки, болки в ставите, стомашно разстройство. Може да се подпомогне с лекарства, има специална схема, може да мине и без лекарства, т.нар. „студена пуйка“. При всички положения отшумява.

По-нататък в текста ще срещнете РЕТО и БЕТЕЛ. Това са християнски организации със седалище в Испания и сериозна мрежа от клонове в много страни по света, които се занимават с рехабилитация на зависими – предимно от наркотици, макар че има и от алкохол. Престоят в тях е безплатен, там се работи, принципът е работа и молитва.

РЕТО поддържат у нас къщи за момчета в София, Пловдив и Бургас (не точно в градовете, но наблизо) и за момичета в Нови Искър.

БЕТЕЛ имат къща за момчета в кюстендилското село Владимир и за момичета – в Горна Баня.

Освен тях, у нас действат две психотерапевтични общности – „Феникс“ в с. Браковци до Годеч и „Ново начало“ в Буново, близо до Пирдоп. И двете общности са платени. От години работи и трудовата комуна в Герман.

Съществуват и други опции за лечение като дневните центрове в София, Русе и Пловдив, метадоновите програми – държавни и частни. В текста се споменава и за лекарството Ревиа – поне такава беше търговската марка на Naltrexone в аптечния пазар у нас доскоро, вече се продава нова марка Aderpend. Лекарството е посочено като добра практика от Европейския съюз, то влияе на опиатните рецептори и потиска влечението към хероина. Толкова за термините и думите, които са нещо като жаргон на посветените.

Стефан, Силвия

Ще ми се да започна своя разказ с тях. Те са моята слабост.

Стефан – 25-годишен, с руса чуплива коса и сини очи, с хубост, която отличава даден представител на мъжкия род от останалите добре изглеждащи, строен. Пределно чувствителен, готов във всеки един момент да хукне да помага на възрастна жена или да избърше сълзите на малко дете. Само на 25, а личи отсега в какъв страхотен мъж може да се превърне. Направо си е страхотен мъж. Или поне се надявахме да стане. Стефан имаше зависимост от наркотиците и се опитваше да се пребори. Един, два, три, четири

пъти опитва да спира. После реши, че няма смисъл да играе на дребно и влезе в комуна. В чужбина. Новините от и за него бяха много добри. Бях спокойна – беше получил своя шанс за дълъг чист период и оттук нататък всичко зависеше от него. Имаше подкрепата на родителите си, на жената на живота си, нашата... Нямахме много неизвестни в трудното уравнение, резултатът по всички прогнози вещаеше да е добър. Трудно постижим, но възможен.

Уви, не стана така. Седмица след като каза на майка си по телефона, че всичко ще бъде наред, че ще поостане още малко и ще се върне, че ще се ожени за жената на живота си и че тя ще му роди страховтен син, Стефан почина. Просто не издържа. Нещо се пречупи в него, напусна комуната, намери хероин и... след няколко часа го откриха мъртъв в далечната столица.

И при тях смъртта играе лотария. Не можеш да предвидиш кой ще е следващият.

Давах няколко месеца на Силвия. Това лице ме сепна още в мига, когато го зърнах. Тъкмо в деня, в който навърши пълнолетие, я настанихме в отделението за детокс в Пловдив. Дойде от другаде, поехме я.

– Много приличаш на Анджелина Джоли – ѝ казах наскоро.

– Всички ми го казват – отвърна тя.

Дори и тогава, когато беше толкова зле, пак беше хубава. Но ако Стефан търсеше помощ и протягаше ръка, тя се беше свила като в пашкул в собствената

си несвяст и единственото, което повтаряше с жалостив гласец на прискрипано от вратата коте, беше: „Не искам, не искам“. Не искаше да ѝ помогнем, не искаше да я изпратим на лечение, не искаше да спира наркотиците изобщо, не искаше да ме чуе... Разговори... Плач... Отчаях се.

Трудно е да го изречеш, но когато си в страната на наркотиците, си наясно, че не всеки може да бъде спасен. Особено когато тъй отчаяно защитава принадлежността си към нея. И жал ми беше, и се гневях, но понякога наистина нищо не може да се направи. Вдигнах ръце. Тръгнах си с горчивата тежест на мисълта, че едно прекрасно дете е до такава степен обречено.

Каква беше моята изненада, когато само след няколко месеца пред мен се изправи една нова Силвия. В подобни моменти си казваш: трябва да се ощипя, за да се убедя, че не сънувам.

Насреща бе същото красиво момиче, но къде бяха се изпарили и она жалостив, мяукащ глас, и бягащите очи...

Толкова може би не съм се лъгала в живота си. Оказа се, че Силвия е истински боец. По някакъв неизвестен начин малко след нашата среща тя беше взела важното решение и беше започнала да го изпълнява. Преломът беше направо невероятен.

Обикновено хората с подобен тежък проблем си въобразяват, че е достатъчно да спрат и животът им ще се подреди от само себе си. Доста от проблемите действително изчезват, но в случая...

Сякаш животът беше решил да я изпита в самото крехко начало. Още в първите месеци на новия

си живот в разстояние на седмица загуби двама от близките си – баба си и баща си. Скоро след това стана и най-лошото за нея – при катастрофа загина брат ѝ, само две години по-голям от нея, момчето, което денонощно се опитваше да я спасява.

Човек се чупи и без да има проблем с наркотиците при подобни кризи. Само че Силвия устоя. Нещо повече – върна се вкъщи, стана опора на майка си, промени начина си на живот из основи, започна да учи. Повече за нея – по-нататък. Радвам се, че я има. Тя ми казва – ти си моето спасение. Не, аз само ти подавам ръка и ти казвам, че правиш каквото трябва, че те обичам и се гордея с теб. Ти си тази, която се изправя и върви. Но е толкова хубаво, че те има, Силвия...

В тази книга са описани истории, натрупали се в продължение на шест години. Не просто натрупали се, а истории, в които известна роля играя и аз, авторът на тази книга, и Елка Паникян, и другите, с които на 17 март 2004 година създадохме сдружението „Майки срещу дрогата“. Част от историите описвам след лични срещи, други пристигат чрез пощата на сайта ни, трети са споделени на сбирки на сдружението. Толкова много болка, толкова много надежда. Толкова много съдби. Това е опит да се разкаже на хората, които нямат проблем с наркотиците в семействата си, какво става там, където те са проникнали. Това е опит да се чуе гласът на хората, които живеят в ада, наречен наркотици. Не бързайте с присъдите. Не бързайте и със съжалението. Най-напред ги чуите.

Черната брадва на орисията

Калина е слабичка, с кафяви очи, доста жива и повечето пъти усмихната. Идва на всички сбирки, включва се в разговорите, шегува се, пъргаво скача първа, ако нещо потрябва. Изглежда и много млада. Има двама сина, по-големият от години обикаля комуните. Пращали сме го къде ли не. При нашата загубена система на лечение им осигуряваме своеобразен елитен туризъм, така излиза.

Беше в Неапол в Италия, после в Нотингам в Англия, после в Мадрид – все в къщи на БЕТЕЛ, испанска организация за възстановяване на наркозависими. Милата Диана, която е връзката с организацията и се мъчи да поддържа програмата ѝ у нас, не се умори с него. Той постои няколко месеца и току се прибере. Няколко дни се натиска да стои вкъщи, после не издържа и всичко започва наново.

Калина не е от тези, които се тръшкат. Не съм я чула да се оплаче нито веднъж, като някои други. Всичко изрича с усмивка. Само дето в периодите на завръщането на „блудния син“, под очите ѝ се появяват кафяви кръгове. По-тъмни от очите ѝ. Щом той замине, кръговете започват да избледняват. Калина работи в кухнята на детска градина. Как се справя, не мога и да гадая. Отдавна е изгонила мъжа си. Защо? Защото го хванала да се друса заедно със сина им.

Разказа го пак с усмивка, а ние преглътнахме и няколко минути не бяхме в състояние дори да реагираме. След време Калина ни стъписа отново.

Говорехме за тежки неща, наскоро беше починало едно от нашите момчета. Говорехме за майка му,

за това, което тя бе признала – че вече е по-спокойна. Обикновените хора, които нямат досег с наркотици, няма как да го проумеят. То е във връзка с ужасния край и с ужаса без край. Жестоко, но вярно. И все пак – да ти се случи най-ужасното нещо на света, да погребеш дете и... да се успокоиш.

Тогавя Калина се обади:

– Така е. И аз се успокоих, когато погребях детето си. Просто в един момент сякаш се бориш ти самият да не се разпаднеш...

Изгледахме я шокирани – синът ѝ беше в поредната комуна, жив. Кого е погребвала?

Оказа се, че първото ѝ дете, съвсем невръстно, е заболяло от левкемия и е починало на около три години. След него са родени другите двама, единият от които така устремно се е засилил надолу.

Мисля си – каква е тая съдба? И кой раздава съдбите на хората? И каква е тая сила, която движи Калина, кара я да се усмихва, да се шегува, да подтичва като младо момиче, да продължава да настоява, убеждава, изправя и поддържа толкова нестабилния си син.

Неведнъж през годините съм се удивлявала на прекомерната концентрация на зла орис в някои семейства. Като че карма някаква носят, като че изплащат наказания. Само че става дума за добри хора, които си вадят хляба с труд, никому нищо лошо не са направили – обратно, помагали са на роднини, на близки, на приятели. А отгоре някаква черна брадва сече ли, сече безогледно...

Няма да забравя първия случай в историята на сдружението, който се разви по подобен начин.

Съдържание

„Лошите“ деца	6
Стефан, Силвия	10
Черната брадва на орисията	14
Близнаците	20
Да превърнеш дома си в арест	22
Кой върза веригата на наркомана в Мало Бучино	26
На ръба на закона	31
Насаме	32
Бързам, само за малко	32
Как да се успокоя	33
Аз съм бивша наркоманка	34
Най-трудно се погребват мечтите	36
Шест години по-късно	38
Очи за спасение	40
Насаме	42
По света и у нас	43
Дългият път към избавлението	44
Елена	46
Не знаели езика...	48
Пътешествия, пътешествия...	50
... и невъзможното	52
Честен труд	53
Кошмарът в две кратки писма	55
Предисторията	56
Цената	57
Колко пъти си казвам – дотук	60
Най-хубавото бебе	62
Как членството ни в Евросъюза се отрази на зависимите	64

Силата да сме заедно	67
Пораснало дете в мрежата	69
И все пак за „твърдата любов“	71
Дъщеря ми е само на 15	73
На мен няма да ми се случи	74
Бащите имат значение	76
Така си представям солта на живота	78
Одма го утепвам	80
Женско-мъжкият модел май работи	81
За британския ми блог и гръцките ни „колежки“	82
Как да преборим дилърите	86
Не се давайте на тези боклуци (история от пощата на сайта)	86
Син, баща и скайп	89
Дистрибуторът на билки	90
Насаме	91
Кому отказах да помогна	92
Деца на наркотика	96
Jivotut voni	99
Чакаме те да се върнеш	105
I част	105
II част	108
III част	111
Биографията на един плакат	113
Насаме	119
Донка	119
Ако дойде Красимир	121
Има една песен	127
Страхил	128
Насаме	130
Осиновените деца	130
Бягство от магистралата	131

Синина под окото	135
Начин да съобщиш за осиновяването	137
Братята, сестрите	138
Бабите, дядовците	141
Добрият чичо доктор и рецептите	143
Чужденец	146
Как опитахме да променим закона	149
Размисли за един кандидат-студентски изпит	151
Наркоман уби майка си	155
Трябва ли майката да умре, за да се оправи детето?	158
Митьовата майка и Карбовски	158
Насиних го от бой, той на другия ден ми се усмихва...	163
Насаме	166
Пребиха момиче, „издало“ приятелката си	167
Кажете ми къде има най-висок процент ефективност	171
Нищо не ми е интересно	177
Работодатели много	180
Тежката ръка на закона	183
Тук „Орел“, там „Сокол“	184
Затвор без лечение или лечение без затвор	191
Няма „един път“	197
Орлин: Щом аз успях, и вие можете	198
Ая: Бях на дъното, животът ми даде още един шанс	202
Митко: Писмо от програмата	203
Лили: Приятели, писна ми да ходя на погребения	204
Любовта на живота ми беше пет години в този капан	205

Надя: Пиша ви, за да докажа, че бивши наркомани има	206
Нора: Ненавиждам хленчещите наркомани	207
И пак за Силвия, с която започнах	211
Последната снимка на Стефан	215
Скалата на самоубийците	215
Наса̀ме	216
Папки и надгробни паметници	217
Послепис	219

Веселина Божилова
ВСИЧКО ВЪЗМОЖНО

Българска
Първо издание

Редактор: *Виктор Самуилов*
Художник: *Димитър Келбечев*
Коректор: *София Несторова*

Формат 60/84/16
Печатни коли 14

Предпечатна подготовка:
Студио Стандарт ЕООД – Пловдив, тел. 032/60 90 50

Печат: Полиграфически комплекс Жанет 45 – Пловдив
бул. Ал. Стамболийски № 9, тел. 032/60 90 90

Издателска къща Жанет 45 ООД – Пловдив
бул. Ал. Стамболийски № 9, тел./факс: 032/60 90 60

www.janet45.com

ISBN 978-954-491-609-1